



## Umsögn

**Til:** Svæðisskipulagsnefndar höfuðborgarsvæðisins  
**Frá:** Ásdísi Ólafsdóttur, svæðisskipulagsstjóra  
**Efni:** Borgarlína, lota 1, Ártúnshöfði – Hamraborg. Umhverfismatsskýrsla i kynningu, samhliða auglýsing tillögu að rammahluta Aðalskipulags Reykjavíkur 2040 og tillögu að rammahluta Aðalskipulags Kópavogs 2019-2040.  
**Dags:** 13. janúar 2025

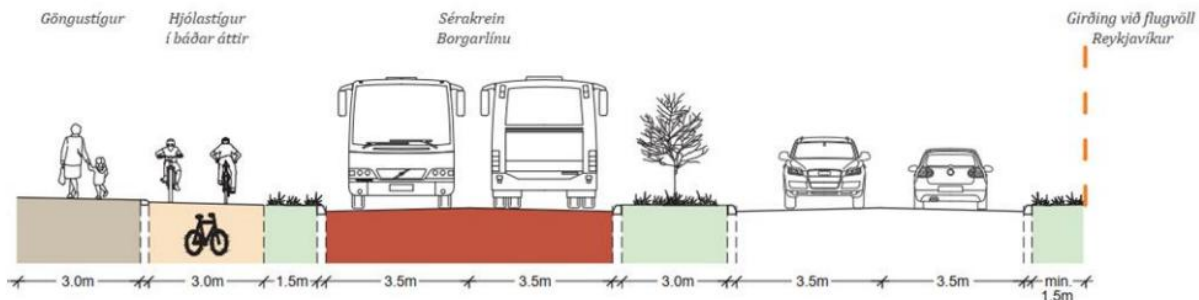
Svæðisskipulagsnefnd barst erindi úr Skipulagsgátt Skipulagsstofnunar, dags. 14. nóvember 2024, þar sem óskað var eftir umsögn svæðisskipulagsnefndar vegna ofangreinds.

### Um umhverfismatsskýrsluna

Betri samgöngur, fyrir hönd ríkis og sveitarfélaganna á höfuðborgarsvæðinu, áforma uppbyggingu Borgarlínunnar, hágæðakerfi almenningssamgangna. Um er að ræða verkefni í sex lotum sem unnið verður að á næstu árum.

Í kynningu er umhverfismat fyrstu lotu Borgarlínunnar sem jafnframt er stærsta lotan. Vegagerðin, og verkefnastofa Borgarlínu, stendur að undirbúningi framkvæmdarinnar og mati á umhverfisáhrifum. Fyrsta lota Borgarlínu er staðsett innan Reykjavíkur og Kópavogs. Samhliða kynningu á umhverfismati er í kynningu tillaga að rammahluta Aðalskipulags Reykjavíkur 2040 og tillaga að rammahluta Aðalskipulags Kópavogs 2019-2040.

Áformaðar eru breytingar á götum á leið Borgarlínu lotu 1, frá Hamraborg að Ártúnshöfða. Tilgangur framkvæmdanna er að útbúa sérrými fyrir almenningssamgöngur, en einnig að byggja upp göngu- og hjólastíga meðfram leiðinni, breyta götusniði, aðlaga gatnamót og byggja nýjar brýr yfir Fossvog og Elliðaárvoga. Einnig verða útbúnar nýjar stöðvar á völdum stöðum, samkvæmt frumdrögum er gert ráð fyrir 26 stöðvum. Breytingarnar felast í að setja almenningssamgöngur, gangandi og hjólandi í aukinn forgang.



Mynd 1 Dæmi um þversnið af göturými Borgarlínunnar eftir framkvæmdir (úr umhverfismatsskýrslu)

Í umhverfismatinu er farið yfir markmið Borgarlínunnar. Þau eru að;

- mæta fjölgun íbúa og ferðamanna án þess að álag á stofnvegakerfið aukist í sama hlutfalli. Borgarlínan hefur mikla flutningsgetu og mun meiri en aðrir samgöngumátar á höfuðborgarsvæðinu
- gera almenningssamgöngur eftirsóknarverðari og raunhæfan valkost, og hækka þjónustustig almenningssamgangna, en Borgarlínan verður skilvirkir hágæða almenningssamgöngukerfi sem gerir fólki kleift að ferðast hratt og á öruggan hátt um höfuðborgarsvæðið, óháð umferðartöfum í vegakerfinu.
- breyta ferðavenjum, en sveitarfélögin á höfuðborgarsvæðinu hafa sett sér það markmið að auka hlutdeild almenningssamgangna úr 4% árið 2016 í að minnsta kosti 12% af heildarferðum innan höfuðborgarsvæðisins árið 2040, og gangandi og hjólandi úr 12% í 30% á sama tímabili. Markmið um breyttar ferðavenjur skili þjóðhagslegum sparnaði og verði hagkvæmur kostur fyrir íbúa.
- stuðla að umhverfisvænum samgöngum, sem dregur úr losun gróðurhúsalofttegunda, loftmengun, hávaða og bætir lýðheilsu.<sup>1</sup>

Farið er yfir núllkost, þ.e. að ekki verði af Borgarlínu lotu 1. Gerð er grein fyrir helsta muninum á áhrifum ef ekki yrði af Borgarlínu og borið saman við áhrif vegna Borgarlínu.



Mynd 2 Yfirlit yfir lotu 1 (úr umhverfismatsskýrslu).

Megin niðurstöður umhverfismats sýna að tilkoma Borgarlínu styrki borgarþróun með þéttingu byggðar og hefur þannig jákvæð áhrif á borgarumhverfi, loftsgæði, loftslag, hljóðvist, samgöngur og umferðaröryggi, lýðheilsu og félagsfræðilega þætti. Á framkvæmdatíma verða tímabundin áhrif á íbúa og atvinnustarfsemi sem liggja við leiðir og nálægt þeim, þangað sem umferð beinist og því er mikilvægt að allir séu vel upplýstir um

<sup>1</sup> Borgarlína lota 1, Ártúnshöfði – Hamraborg, Umhverfismatsskýrsla. Nóvember 2024, bls ii af xxiii.

gang mála. Uppbygging Borgarlínu mun valda raski í göturými en talið er að unnt verði að draga úr og lágmarka áhrif á hönnunarstigi.<sup>2</sup>

## Um tillögu að rammahluta Aðalskipulag Reykjavíkur 2040 og tillögu að rammahluta Aðalskipulags Kópavogs 2019-2040.

Í tillögu að rammahluta Aðalskipulags Reykjavíkur 2040 og tillögu að rammahluta Aðalskipulags Kópavogs 2019-2040 eru stefna og skipulagsákvæði um Borgarlínu útfærð nánar en gert var í áður staðfestri stefnu um hana í Aðalskipulagi Reykjavíkur 2040 (janúar 2022) og Aðalskipulagi Kópavogs 2019-2040. Í tillögunum eru settar fram almennar forsendur framkvæmda við Borgarlínu, bindandi stefna um legu hennar og staðsetningu kjarnastöðva, ásamt leiðbeiningum um forgangsöðun ferðamáta og skipulag göturýmis. Jafnframt eru kynnt þau almennu hönnunarviðmið sem líta ber til við útfærslu Borgarlínunnar. Nákvæm útfærsla Borgarlínunnar verður ákvörðuð í deiliskipulagi fyrir hvern legg línunnar.

## Umsögn og ábendingar

Borgarlínan er afrakstur umfangsmikils og náins samstarfs sveitarfélaganna á höfuðborgarsvæðinu og uppbygging Borgarlínu er í samræmi við áherslur svæðisskipulags höfuðborgarsvæðisins *Höfuðborgarsvæðið 2040*. Markmið Borgarlínu samræmast stefnu svæðisskipulags höfuðborgarsvæðisins.

Í svæðisskipulaginu er kveðið á um að sveitarfélögin í samvinnu við Vegagerðina skuli ákveða legu Borgarlínu og festa í sínum skipulagsáætlunum.<sup>3</sup> Einnig er kveðið á um að sveitarfélögin innleiði helstu stoppistöðvar í aðalskipulagsáætlanir.<sup>4</sup> Fyrirliggjandi tillögur að rammahluta aðalskipulags Reykjavíkur 2040 og rammahluta Aðalskipulags Kópavogs 2019-2040 eru í samræmi við það.

Ekki eru gerðar athugasemdir við umhverfismatsskýrslu, tillögu að rammahluta aðalskipulags Reykjavíkur 2040 og tillögu að rammahluta Aðalskipulags Kópavogs 2019 – 2040, enda er uppbygging Borgarlínu í samræmi við áherslur svæðisskipulags höfuðborgarsvæðisins. Þó er ítrekað mikilvægi þess, eins og einnig kemur fram í umhverfismatsskýrslu, að á framkvæmdatíma sé unnið markvisst að því að draga úr þeim tímabundnu áhrifum á íbúa og atvinnustarfsemi sem liggja við leiðir Borgarlínunnar og við þær götur þar sem umferð beinist á þeim tíma.

Virðingarfyllst f. h. svæðisskipulagsnefndar

Ásdís Ólafsdóttir  
svæðisskipulagsstjóri höfuðborgarsvæðisins

<sup>2</sup> Borgarlína lota 1, Ártúnshöfði – Hamraborg, Umhverfismatsskýrsla. Nóvember 2024, útdráttur.

<sup>3</sup> Svæðisskipulagið Höfuðborgarsvæðið 2040, Samgöngu- og þróunarásar fyrir hágæðakeri almenningssamganga á höfuðborgarsvæðinu – Borgarlína, bls. 4.

<sup>4</sup> Svæðisskipulagið Höfuðborgarsvæðið 2040, Samgöngu- og þróunarásar fyrir hágæðakeri almenningssamganga á höfuðborgarsvæðinu – Borgarlína, markmið 2.2.4.